

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การแสวงหาข่าวสาร ทศนคติและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในเขตกรุงเทพ" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางประชากร การกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ทศนคติต่อผลิตภัณฑ์สุขภาพ การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการออกแบบสอบถามเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และใช้การวัดแบบครั้งเดียว (One - Shot Descriptive Study) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 5,584,963 คน โดยมีผู้ชายจำนวน 2,746,352 คน และผู้หญิงจำนวน 2,838,611 คน (ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวบรวมโดย กองคลังข้อมูลและสนเทศสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณจากสูตร ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537 : 27)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากร
 e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

การวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนกลุ่มประชากรเป้าหมาย 5,584,963 คน และในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% และกำหนดความเชื่อถือได้ 95 %

อาจแทนสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{5,584,963}{1 + 5,584,963 (.05)^2}$$

$$n = 399.97$$

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้ที่ 400 คนและมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling จากสถานที่ต่างๆกระจายตามเขตต่างๆในกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างใน 2 ลักษณะดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างจากสถานที่เฉพาะหรือส่วนบุคคล รวมทั้งสิ้น 300 คน จากสถานที่ต่างๆดังต่อไปนี้ สถานศึกษา และสถานที่ทำงาน ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน สมาคม องค์กรและหน่วยงานต่างๆ โดยสุ่มตัวอย่างประเภทละ 3 แห่ง แห่งละ 20 คน รวมเป็นประเภทละ 60 คน ดังอาจพิจารณาได้ตามตารางดังต่อไปนี้

สถานศึกษา	หน่วยงานราชการ	รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอกชน	สมาคม องค์กร หน่วยงานต่างๆ	รวม
60	60	60	60	60	300

2. การสุ่มตัวอย่างจากสถานที่สาธารณะ รวมทั้งสิ้น 150 คน จากสถานที่ต่างๆ 5 ประเภท ดังนี้ ร้านค้า คลินิก/โรงพยาบาล สถานที่ออกกำลังกายหรือเฮลท์คลับ ห้างสรรพสินค้า และสวนสาธารณะ โดยสุ่มตัวอย่างประเภทละ 30 คน ดังอาจพิจารณาได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ร้านค้า	คลินิก/ โรงพยาบาล	สถานที่ออกกำลังกาย	ห้างสรรพสินค้า	สวนสาธารณะ	รวม
30	30	30	30	30	150

ตัวแปรในการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคจะแตกต่างกันตาม
ลักษณะประชากร

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะประชากร

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

สมมติฐานข้อที่ 2 การกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค
ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

ตัวแปรอิสระ คือ การกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

สมมติฐานข้อที่ 3 ทักษะติดต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค
ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

ตัวแปรอิสระ คือ ทักษะติดต่อผลิตภัณฑ์

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

สมมติฐานข้อที่ 4 การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ
บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภค

ตัวแปรอิสระ คือ การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบ
สอบถามขึ้น จากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามประกอบด้วยส่วน
ต่างๆ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากร และการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ
 ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
 ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
 ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภค

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค การแสวงหาข่าวสาร ทัศนคติ และการสื่อสารสาธารณสุข จากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ ภาสัชศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ฯลฯ

2.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรและการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ สถานะสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเอง ประกอบด้วยคำถามรวม 8 ข้อ
2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยคำถามรวม 19 ข้อ ในด้านต่างๆ ได้แก่ การบริโภคอาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และพฤติกรรมสุขภาพอื่นๆ ซึ่งมีทั้งข้อความในเชิงบวกและข้อความในเชิงลบ

แบบสอบถามในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยศึกษาการออกแบบสอบถามในด้านพฤติกรรมสุขภาพจากงานวิจัยของชลิตา อุ่นกำเนิด (2535) สุดารัตน์ ชวัญเงิน (2537) ตลอดจนเอกสารและบทความต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสุขภาพและการดูแลสุขภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ได้แก่ ความคุ้มค่าต่อสุขภาพ ความจำเป็นต่อสุขภาพ ความสะดวก ความปลอดภัย การเห็นคุณค่า และการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ประกอบด้วยคำถามรวม 6 ข้อ ซึ่งมีทั้งข้อความในเชิงบวกและข้อความในเชิงลบ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค
ประกอบด้วยคำถามรวม 5 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- คำถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสาร ในด้านประเภทของข่าวสาร 1 ข้อ เพื่อวัดการแสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากข้อมูลประเภทวิชาการ บ้านแจ้ง การค้า และข่าวสารใกล้ตัว
- คำถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ 3 ข้อ เพื่อวัดการแสวงหาข่าวสารจาก สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- คำถามเกี่ยวกับการติดตามข่าวสาร 1 ข้อ เพื่อวัดระดับและเหตุผลในการติดตามข่าวสาร

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ประกอบด้วยคำถามรวม 5 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

- คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพประเภทต่างๆ ได้แก่ อาหาร เครื่องสำอาง และอุปกรณ์เพื่อสุขภาพ 1 ข้อ เพื่อทราบการบริโภคผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเภท
- คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพโดยรวม 1 ข้อ เพื่อวัดระดับการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค
- คำถามเกี่ยวกับประเภทของการบริโภค 1 ข้อ เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ซื้อกับผู้ใช้
- คำถามเกี่ยวกับผลกระทบจากเศรษฐกิจต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ 1 ข้อ
- คำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการบริโภค 1 ข้อ

2.3 นำเครื่องมือดังกล่าวไปทดสอบระดับความน่าเชื่อถือ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์และนักวิชาการทางด้านเภสัชศาสตร์และด้านที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 40 ชุด กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยให้ครอบคลุมกลุ่มคนในอาชีพต่างๆ ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เพื่อทดสอบว่าคำถามสื่อความหมายตรงตามทีผู้วิจัยต้องการหรือไม่ ข้อความเหมาะสมหรือไม่ และนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Cronbach Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC ซึ่งได้ผลจากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีดังนี้

- แบบสอบถามเรื่องการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.6908
- แบบสอบถามเรื่องทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7086
- แบบสอบถามเรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9066
- แบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ในส่วนการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในแต่ละประเภท ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8674

โดยรวม เมื่อหาค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามโดยรวม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8933 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นได้สูง

เกณฑ์ในการให้คะแนน

การกำหนดคะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรต่างๆ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ จะมีเกณฑ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะประชากร ในด้านสุขภาพ

1.1 สถานะสุขภาพในปัจจุบัน

ไม่มีโรคประจำตัว	1 คะแนน
มีโรคประจำตัว	2 คะแนน

1.2 การประเมินตนเองในด้านการดูแลสุขภาพ

น้อยที่สุด	1 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
มาก	4 คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน

2. การกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ

2.1 ความบ่อยครั้งในการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ในด้านการบริโภคอาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และพฤติกรรมสุขภาพอื่นๆ โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินด้วยตนเองว่า ได้มีการกระทำกิจกรรมในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพบ่อยครั้งเพียงใด หรืออยู่ในสภาวะดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

	เชิงบวก	เชิงลบ	
ไม่เคยหรือน้อยที่สุด	1	5	คะแนน
นานๆ ครั้งหรือน้อย	2	4	คะแนน
บางครั้งหรือปานกลาง	3	3	คะแนน
บ่อยครั้งหรือมาก	4	2	คะแนน
เป็นประจำหรือมากที่สุด	5	1	คะแนน

ไม่เคย หรือน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบไม่เคยกระทำหรือไม่เคยอยู่ในสภาวะเช่นนั้น
นานๆ ครั้งหรือน้อย	หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบมีการกระทำเช่นนั้นนานๆ ครั้งหรืออยู่ในสภาวะเช่นนั้นน้อย
บางครั้ง หรือปานกลาง	หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบมีการกระทำเช่นนั้นบางครั้งหรืออยู่ในสภาวะเช่นนั้นปานกลาง
บ่อยครั้งหรือมาก	หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบมีการกระทำเช่นนั้นบ่อยครั้งหรืออยู่ในสภาวะเช่นนั้นมาก
เป็นประจำหรือมากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบมีการกระทำเช่นนั้นเป็นประจำหรืออยู่ในสภาวะเช่นนั้นมากที่สุด

สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนโดยรวม จะกำหนดจากจุดกึ่งกลางของคะแนน 4 ระดับของแบบสอบถาม มีดังนี้

- กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 คะแนน แสดงว่ามีการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับต่ำมาก
- กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 คะแนน แสดงว่ามีการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับต่ำ
- กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 คะแนน แสดงว่ามีการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง
- กลุ่มที่ 4 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 คะแนน แสดงว่ามีการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับสูง
- กลุ่มที่ 5 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 คะแนน แสดงว่ามีการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับสูงมาก

3. **ทัศนคติ** เป็นการวัดทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในด้านต่างๆ ได้แก่ ความคุ้มค่าต่อสุขภาพ ความจำเป็นต่อสุขภาพ ความสะดวก ความปลอดภัย การเห็นคุณค่า และการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ แต่ละข้อความจะมี 5 คำตอบให้เลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้นำหนักหรือค่าของคะแนนของคำถามในแบบสอบถามเชิงบวก จะมีค่าคะแนน ดังนี้

	เชิงบวก	เชิงลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	2	คะแนน
เฉยๆ	3	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5	คะแนน

จากนั้นจะนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทัศนคติทุกข้อมาหาค่าเฉลี่ย แล้วแบ่งความหมายดังนี้

ทัศนคติเชิงบวก	3.50 - 5.00	คะแนน
ทัศนคติเป็นกลาง	2.01 - 3.49	คะแนน
ทัศนคติเชิงลบ	1.00 - 2.49	คะแนน

4. การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เป็นการวัดใน 3 ลักษณะ คือ

1. ความบ่อยครั้งในการค้นหาหรือเลือกใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ในด้านประเภทของข่าวสาร
2. ความบ่อยครั้งในการค้นหาหรือเลือกใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ในด้านสื่อที่เลือกใช้ในการค้นหา
3. การติดตามข่าวสาร

สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนมีดังนี้

ความถี่ในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

ไม่เคย	1	คะแนน
นานๆ ครั้ง	2	คะแนน
บางครั้ง	3	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
บ่อยมาก	5	คะแนน

จากการจัดระดับดังกล่าว สามารถนำมาจัดกลุ่มได้ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการแสวงหาข่าวสารต่ำมาก
- กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการแสวงหาข่าวสารต่ำ
- กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการแสวงหาข่าวสารปานกลาง
- กลุ่มที่ 4 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการแสวงหาข่าวสารสูง
- กลุ่มที่ 5 คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 คะแนน แสดงว่ามีระดับการแสวงหาข่าวสารสูงมาก

5. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ เป็นการวัดความบ่อยครั้งในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในระยะเวลาที่ผ่านมา โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

4.1 ความบ่อยครั้งในการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ละประเภท

ไม่เคย	1	คะแนน
เคยลอง (1-3 ครั้ง)	2	คะแนน
ไม่สม่ำเสมอ/ใช้เมื่อจำเป็น	3	คะแนน
ทุก 2-3 วัน/ทุกอาทิตย์	4	คะแนน
เป็นประจำ (ทุกวัน)	5	คะแนน

4.2 ความบ่อยครั้งในการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยรวม

ไม่เคย	1	คะแนน
นานๆ ครั้ง	2	คะแนน
บางครั้ง	3	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
บ่อยมาก	5	คะแนน

จากการจัดระดับดังกล่าว สามารถนำมาจัดกลุ่มได้ดังนี้

- **กลุ่มที่ 1** คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการใช้ต่ำมาก
- **กลุ่มที่ 2** คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการใช้ต่ำ
- **กลุ่มที่ 3** คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการใช้ปานกลาง
- **กลุ่มที่ 4** คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 คะแนน แสดงว่ามีระดับการใช้สูง
- **กลุ่มที่ 5** คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 คะแนน แสดงว่ามีระดับการใช้สูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ได้รับการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ได้นำแบบสอบถามเข้าไปยังสถานที่สาธารณะทั่วไป ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ และได้ขออนุญาตเจ้าของสถานประกอบการต่างๆ เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูล ได้แก่ โรงพยาบาล คลินิก โรงแรม ร้านค้า สถานที่ออกกำลังกาย หรือเฮลท์คลับ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เข้าไปเก็บข้อมูลในสถานที่ทำงานและสถานศึกษาด้วย โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2541 จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาลงรหัส ตามคู่มือลงรหัสที่ได้กำหนดไว้เพื่อเตรียมประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการนำเสนอข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ดังนี้

1. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method)** เป็นการอธิบายข้อมูลตามลักษณะต่างๆ คือ

- 1.1 การอธิบายลักษณะทางประชากรในด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ ลักษณะอาชีพ ระดับรายได้ สถานะสุขภาพและการดูแลสุขภาพโดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ
- 1.2 การอธิบายการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพในด้านการบริโภคอาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และพฤติกรรมสุขภาพอื่นๆ โดยใช้จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าแปรปรวน
- 1.3 การอธิบายทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความคุ้มค่าต่อสุขภาพ ความจำเป็นต่อสุขภาพ ความสะดวก ความปลอดภัย การเห็นคุณค่า และการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ โดยใช้จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าแปรปรวน

1.4 การอธิบายการแสวงหาข่าวสารของผู้บริโภค ในด้านประเภทของข่าวสาร ประเภทของสื่อ และการติดตามข่าวสาร โดยใช้จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าแปรปรวน

1.5 การอธิบายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของผู้บริโภค โดยใช้ จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าแปรปรวน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เป็นการใชสถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่างๆตามที่ได้ตั้งไว้

- สมมติฐานข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (Analysis of Variance : ANOVA) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค กลุ่มต่างๆ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และการดูแลสุขภาพ และ ใช้การหาค่าสถิติแบบ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย และผู้ที่มีการดูแลสุขภาพต่างกัน ในการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- สมมติฐานข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักส์ โมเมนต์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- สมมติฐานข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักส์ โมเมนต์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- สมมติฐานข้อที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักส์ โมเมนต์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

การประมวลผลข้อมูล

ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer)